

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI „PRZEGLĄD BADAŃ
NAD HISTORIĄ GOSPODARCZĄ W XXI WIEKU” – ŁÓDŹ,
28–29 IX 2010

Dwudniowa konferencja zorganizowana przez pracowników Katedry Historii Myśli Ekonomicznej i Historii Gospodarczej Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego miała na celu przegląd najnowszych światowych badań nad historią gospodarczą, próbę wskazania miejsca polskich badaczy w gospodarczej historiografii europejskiej oraz dyskusję nad postulatami badawczymi polskiego środowiska historyków gospodarczych.

Referaty dotyczące najnowszych badań można podzielić na dwie grupy. Pierwsza skupiała wystąpienia dotyczące historiografii światowej. Wśród nich w pierwszej kolejności należy wymienić prezentacje opisujące syntetyczne publikacje z zakresu dziejów gospodarki świata i poszczególnych regionów. Wydawnictwa anglosaskie z tej dziedziny omówił Rafał Matera, Janusz Skodlarski scharakteryzował literaturę francuską, a Piotr Gabrielczyk – rosyjską. Pozostałe referaty z tej grupy dotyczyły zagadnień bardziej szczegółowych, jak kryzys gospodarczy późnego średniowiecza w najnowszej historiografii brytyjskiej (Piotr Guzowski), wkład historiografii niemieckiej w badania nad gospodarką terenów zaboru pruskiego (Edward Włodarczyk) czy znaczenie niemieckich zainteresowań nad instytucjami bankowymi na ziemiach polskich podczas II wojny światowej (Miroslaw Kłusek). Szczególnie interesujące okazały się przeglądy artykułów opublikowanych w pierwszej dekadzie XXI w. na łamach dwóch najbardziej prestiżowych czasopism historiografii gospodarczej: „The Economic History Review” (Kamil Kowalski) i „Journal of Economic History” (Andrzej Pieczewski).

Drugą grupę referatów stanowiły propozycje nowych tematów podejmowanych na gruncie nauki polskiej. Należą do nich m.in. badania

nad budżetami krajowymi i podatkami na terenie dziewiętnastowiecznej Galicji (Krzysztof Broński), dzieje motoryzacji (Mariusz Jastrząb) i problem opisu reform gospodarczych po 1989 r. (Dariusz Grała). Zwrócono także uwagę na potencjalne źródła do analizy historii gospodarczej PRL, znajdujące się w zasobach Instytutu Pamięi Narodowej (Andrzej Zawistowski).

Istotną częścią konferencji była dyskusja nad kondycją polskiej historiografii gospodarczej i szansą na wytyczenie przyszłych kierunków badań. Mimo zwrócenia uwagi na brak Polaków na łamach najważniejszych europejskich i amerykańskich czasopism naukowych oraz ewidentną potrzebę ożywienia badań nad historią gospodarczą większość dyskutantów zaprezentowała optymistyczną wizję stanu badań i perspektyw badawczych. Podkreślono również potrzebę wytypowania kluczowych tematów, których podjęcie może zaowocować utworzeniem pewnych zespołów badawczych.

Pierwszym widocznym efektem łódzkiego spotkania jest błyskawicznie przygotowana przez Rafała Materę i Andrzeja Pieczewskiego książka zbierająca wygłoszone na konferencji teksty wraz z przeprowadzoną dyskusją¹. Publikacja na pewno będzie stanowić znakomitą pomoc dla historyków zaczynających lub kontynuujących badania nad historią gospodarczą bądź chcących po prostu zorientować się w trendach i modach panujących w historiografii światowej.

Doświadczenia zebrane podczas konferencji skłaniają także do refleksji. Wśród zaproszonych gości i występujących referentów byli w zasadzie tylko historycy zajmujący się XIX i XX w. Większość z nich stanowią pracownicy uczelni ekonomicznych lub wydziałów ekonomicznych różnych polskich uniwersytetów. Przedstawiciele tego grona i pracownicy Zakładu Historii Gospodarczej, Demografii i Statystyki Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego w toku cyklicznych Wrocławskich Spotkań z Historią Gospodarczą wypracowali koncepcję powołania Polskiego Towarzystwa Historii Gospodarczej. Stworzone w ten sposób środowisko jest znakomitym forum umożliwiającym wymianę informacji, porównanie wyników badań i konsultacje różnego typu. Na tym tle szczególnie wyraźnie widoczna jest słabość polskiej historiografii gospodarczej dotyczącej średniowiecza i epoki wczesnonowoczesnej. Mimo istnienia zakładów bądź katedr historii gospodarczej przy większości uniwersyteckich instytutów historii badacze gospodarki starszych epok jest niewielu, są mało aktywni, a wzajemne kontakty są

¹ *Przegląd badań nad historią gospodarczą w XXI wieku*, red. R. Matera, A. Pieczewski, Łódź 2011.

bardzo ograniczone. Wydaje się, że działalność organizacyjna historyków XIX i XX w. może być dla naszego środowiska bardzo inspirująca.

Piotr Guzowski
Instytut Historii i Nauk Politycznych
Uniwersytetu w Białymstoku